

Niemiecko-radziecki układ o granicy i przyjaźni, 28 września 1939 r., Moskwa

Rząd Rzeszy Niemieckiej i rząd ZSRR uznają, po upadku dotychczasowego państwa polskiego, za wyłącznie swoje zadanie przywrócenie na tym terenie pokoju i porządku oraz zapewnienie żyjącym tam narodom spokojnej egzystencji.

W tym celu obie strony porozumiały się co do następujących spraw:

Artykuł I

Rząd Rzeszy Niemieckiej i rząd ZSRR ustalają jako granicę swoich interesów państwowych na obszarze dotychczasowego państwa polskiego linię wykreśloną na załączonej mapie, która to linia zostanie opisana dokładnie w protokole dodatkowym.

Artykuł II

Obydwie strony uznają ustaloną w artykule I granicę obustronnych interesów państwowych za ostateczną i będą zdecydowane odrzucać jakiegokolwiek ingerencje mocarstw trzecich w tę regulację.

Artykuł III

Niezbędną reorganizację administracji państwowej na terenach położonych na zachód od wymienionej w artykule I linii granicznej przyjmuje na siebie rząd Rzeszy Niemieckiej, a tereny na wschód od tej linii rząd ZSRR.

Artykuł IV

Rząd Rzeszy Niemieckiej i rząd ZSRR uznają powyższe uregulowanie za bezpieczny fundament postępującego rozwoju przyjacielskich stosunków między swymi narodami.

Artykuł V

Układ będzie ratyfikowany a dokumenty ratyfikacyjne wymienione przez obydwie strony w Berlinie najszybciej jak to tylko możliwe.

Układ nabiera mocy prawnej wraz z jego podpisem.

Sporządzono w dwóch oryginałach w językach niemieckim i rosyjskim.

POUFNY PROTOKÓŁ NIEMIECKO-RADZIECKI

Rząd ZSRR nie będzie stwarzał żadnych przeszkód obywatelom Rzeszy i innym osobom pochodzenia niemieckiego, osiadłym na terenach jego strefy interesów, w przesiedlaniu się do Niemiec lub na tereny niemieckich stref wpływów, o ile tylko wyrażą one takie życzenie. Rząd zgadza się, aby przesiedlenia takie były przeprowadzane przez pełnomocników rządu Rzeszy w porozumieniu z odpowiednimi władzami lokalnymi oraz aby zagwarantowane zostały wszelkie prawa majątkowe przesiedleńców.

Analogiczne zobowiązanie bierze na siebie rząd Rzeszy Niemieckiej w odniesieniu do osób pochodzenia ukraińskiego czy białoruskiego osiadłych na terenach jego stref interesów.

TAJNY NIEMIECKO-RADZIECKI PROTOKÓŁ DODATKOWY

Niżej podpisani pełnomocni przedstawiciele stwierdzają zgodność rządu Rzeszy Niemieckiej i rządu ZSRR w następujących sprawach:

Podpisany 23 sierpnia 1939 r. tajny protokół dodatkowy zostaje zmieniony w punkcie 1. w taki sposób, że terytorium państwa litewskiego wchodzi do strefy interesów ZSRR, natomiast z

drugiej strony województwo lubelskie i część województwa warszawskiego, dostają się w strefę interesów Niemiec (porównaj mapę załączoną do podpisanego układu o granicy i przyjaźni). Gdy tylko rząd ZSRR podejmie na terytorium litewskim środki specjalne dla zabezpieczenia swoich interesów, obecną granicę niemiecko-litewską poprawią się w ten sposób, aby miała ona naturalny i prosty przebieg, a terytorium litewskie, położone na południowy zachód od linii wyznaczonej na załączonej mapie, przypadło Niemcom.

Następnie stwierdza się, że w wyniku wyżej wymienionych posunięć Związku Radzieckiego nie zostanie narażona na szwank ważność znajdujących się w toku umów gospodarczych między Niemcami a Litwą.

TAJNY NIEMIECKO-RADZIECKI PROTOKÓŁ DODATKOWY

Niżej podpisani pełnomocni przedstawiciele stwierdzili zgodnie przy zawieraniu niemiecko-radzieckiego układu o granicy i przyjaźni, co następuje:

Obydwie strony nie będą na swoich terenach tolerować żadnej polskiej agitacji, która przenikałaby na terytorium drugiej strony. Wszelkie próby takiej agitacji na ich terenach będą likwidowane, a obie strony będą się informowały wzajemnie o podejmowanych w tych celach środkach.

Za rząd Rzeszy Niemieckiej
V. Ribbentrop

Z upoważnienia rządu ZSRR
W. Mołotow